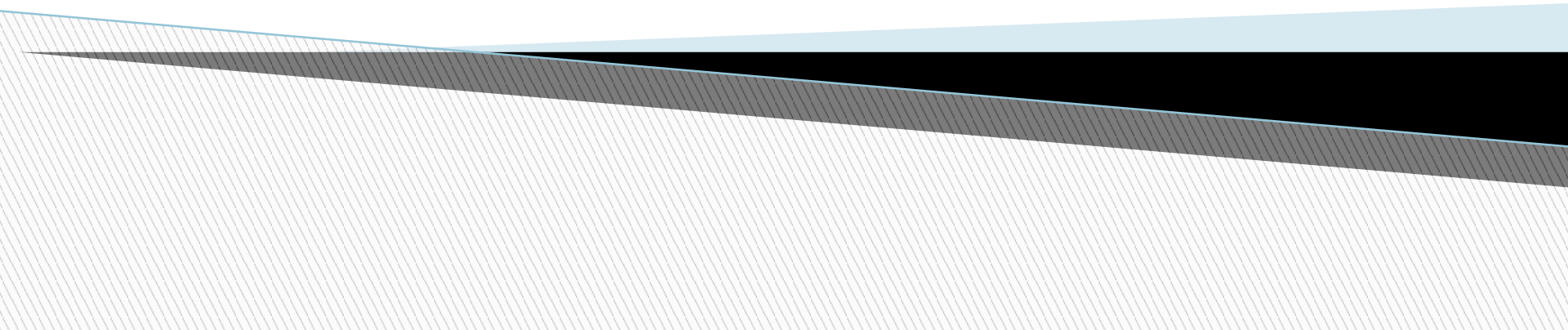

Загальні основи української етнопедагогіки

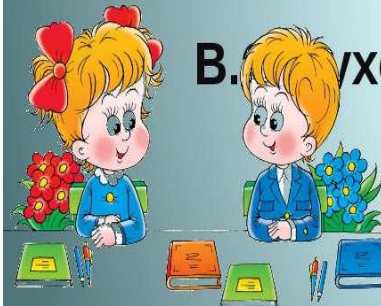
- Зміст понять «педагогіка», «народна педагогіка», «етнопедагогіка», їх взаємозв'язок.
 - З історії розвитку української етнопедагогіки.
 - Мета, структурні компоненти української етнопедагогіки.
 - Основні принципи і засоби української етнопедагогіки.
-

Зміст понять «педагогіка», «народна педагогіка», «етнопедагогіка», їх взаємозв'язок.

Педагогіка - це наука про виховання людини як соціально організовану діяльність. Термін «народна педагогіка» в науковий обіг ввели О.В. Духнович та К.Д. Ушинський.

Народна педагогіка — це галузь педагогічного досвіду народу, яка розкриває його погляди на мету, завдання, форми, методи та засоби навчання і виховання. Автор народної педагогіки - народ. Українську народну педагогіку розглядають як систему емпіричних знань, засобів, принципів та вмінь, вироблених і застосовуваних українцями в навчанні і вихованні підростаючих поколінь

Народна педагогіка – це осередок духовного життя народу.

В. ХОМЛИНСЬКИЙ

Зміст понять «педагогіка», «народна педагогіка», «етнопедагогіка», їх взаємозв'язок.

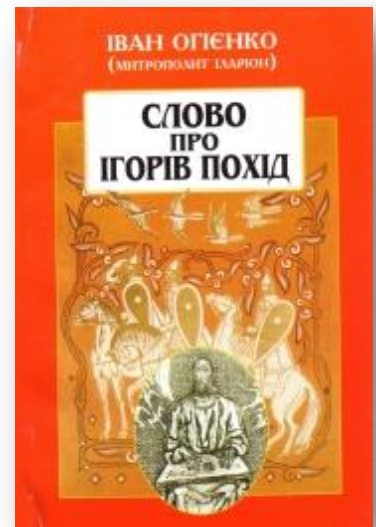
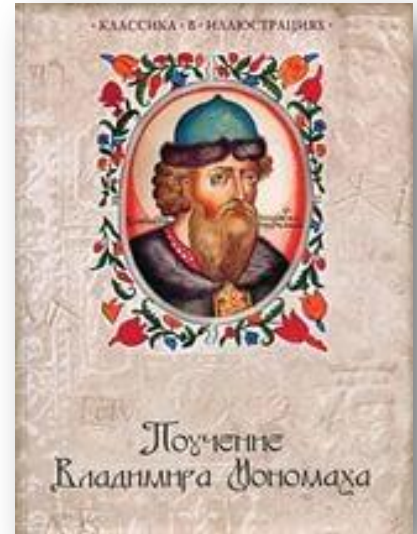

Поняття «етнопедагогіка» в науковий обіг ввів чуваський педагог Г.Н. Волков у 70-х роках ХХ ст. За його визначенням, етнопедагогіка - це наука про народну педагогіку, про народну школу, досвід народу щодо виховання підростаючого покоління, про його педагогічні погляди, про педагогіку побуту, родини.

Етнопедагогіка - це система цілей, завдань, принципів, методів, форм організації процесу становлення молодого члена суспільства і підготовки його до життя в структурі національно-етнічних поглядів, норм і звичаїв окремого народу, етносу

З історії розвитку української етнопедагогіки

Наука про українську народну педагогіку почала складатися в Київській Русі. Її зародження пов'язується з появою «Повчання» Володимира Мономаха. У 1577 р. з'явився заповіт брацлавського каштеляна Василя Загоровського «Наставлення дітям і правила до їхнього виховання: розпорядження про влаштування церков, шпиталів та школи», в якому він пише, щоб у навчанні дітей не пестили, а пильно і поважно схиляли до науки, щоб навчались і росли у божій боязні та щоб звичаїв і віри своїє не забували. В. Загоровський дає поради щодо навчання і одруження. Помираючи в татарському полоні, він пожертвував на церкву, шпиталь і переписування книг великі кошти, ставши для нащадків взірцем благодійництва. Золоті розсипи української етнопедагогіки знаходимо у «Слові о полку Ігоревім», в українських літописах, «Руській правді» (в основі українське звичаєве право).

З історії розвитку української етнопедагогіки

- ❖ Ґрунтовну працю «Діти в звичаях і віруваннях українського народу» (1908) - матеріали Грушевського, опрацювання Зенона Кузелі - можна вважати зародженням української етнографії дитинства.
- ❖ Велике значення для розвитку етнопедагогіки має двотомна праця «Український народ колись і тепер» (1916), створена з участю таких вчених, як Ф. Вовк, М. Грушевський, М. Ковалевський, А. Кримський, О. Шахматов та ін.
- ❖ Мотивами української етнопедагогіки пройняті діяльність педтовариств «Рідна школа», «Просвіта», Наукового товариства ім. Шевченка, а також діяльність молодіжних організацій «Пласт», «Сокіл», «Січ», українські підручники і преса.
- ❖ Період української державності (1917-1920) теж заклав потенціал етнопедагогічних пошуків, що здійснювались у контексті українізації. В Україні відкрились етнопедагогічні дослідні станції. Одна з них - у с Старосіллі Остерського району Чернігівської області. Н. Заглада написала й видала монографію «Побут селянської дитини» (1929). У Львові вийшла «Українська загальна енциклопедія. Книга знання в 3-х томах» (1936) за редакцією Івана Раковського.

Мета, структурні компоненти української етнопедагогіки

- ✓ **Українське родинознавство (фамілологія)**
Це народна мудрість й досвід щодо створення, збереження і розвитку міцної, здорової, щасливої сім'ї, про рід і родину та їх значення в долі людини, народу, держави. «Сім'я - ключ до щастя», «Україна - велика родина», «Тому роду нема переводу, у якому браття милують згоду». Українське родинознавство розглядає питання про родину як втілення духовності і національного духу, про типи і форми української сім'ї, її склад, структуру, основні функції; про шлюб і сім'ю як виховну організацію, народний ідеал сім'ї, українське родинне звичаєве право, статус членів сім'ї, її авторитет, найпоширеніші вади й біди сучасної сім'ї, про відродження традиційно високого статусу української родини.

Мета, структурні компоненти української етнопедагогіки

✓ Українське народне дитинознавство

Це чітка система психолого-педагогічних знань про дітей, це погляди українців на дітей як майбутнє народу, нації, утвердження їхньої вічності. У центрі уваги українського дитинознавства - питання дітності української родини, традиційні родильні звичаї та обряди, стислий аналіз дитячої мови, народна характеристика дитини, вікова періодизація життя, навчання і виховання дитини; значення колискових пісень, дитячого фольклору, народна охорона дитинства, місце і статус дітей в українській сім'ї, взаємини дітей у сім'ї, обов'язки дітей.

Мета, структурні компоненти української етнопедагогіки

✓ Народна родинна (батьківська) педагогіка

Це частина української виховної мудрості. Центральними її питаннями є: головні засади сімейного життя і виховання (людяність, моральність, багатогранна духовність); стосунки в родині, авторитет і приклад батьків, їхні обов'язки стосовно дітей, сутність і особливості виховного впливу членів сім'ї, статус батька, матері, дідуся, бабусі; виховання в дітей відчуття роду, народу, нації; традиції, звичаї виховання в сім'ї, підготовка дітей до шлюбу та сімейного життя, ставлення до сиріт, осуд батьків, які не виховують дітей.

✓ Українське народне навчання. Крилатим народним виразом є: «Вік живи - вік учись». Народне навчання розглядає такі питання: народні знання з різних галузей життя і діяльності, шляхи і джерела здобуття знань, принципи народного навчання, народні традиційні форми навчання, стимулювання пізнавальних інтересів, умінь і можливостей дітей, умови трансформування знань у якості особистості.

Мета, структурні компоненти української етнопедагогіки

✓ Українська педагогічна деонтологія

Педагогічна деонтологія - частина народної педагогіки, вироблені народом етичні норми про виховні обов'язки батьків перед дітьми. Елементи обов'язкового у вихованні: родинне «гніздо», пам'ять родоводу, рідна мова, наступність і спадкоємність поколінь, праця, гуманізм взаємин, вираження національного духу і характеру, антитеза добра і зла, культивування моральних чеснот, християнської моралі.

Основні принципи і засоби української етнопедагогіки

Етнопедагогіка має свої *принципи* виховання. Провідними є природовідповідність, культуровідповідність, народність виховання, виховання в праці, єдність навчання і виховання, зв'язок із життям рідного народу, гуманізм, активність і ініціативність вихованця в процесі виховання, орієнтація на загальнолюдські моральні цінності. Принциповим в етнопедагогіці є врахування віку дитини, виховання з ранніх років, гуманне ставлення до дитини, утвердження любові, поваги і ласки до дітей, піклування про дитину в сім'ї, атмосфера розумної вимогливості до дитини, повага дитини до батьків, авторитет жінки-матері, послідовність і наступність виховних дій, індивідуальний підхід до дітей, знання дитячої психології, наочність і приклад у вихованні, підготовка до життя і праці, самовиховання та самодіяльність.

Живи у злагоді з природою!

Основні принципи і засоби української етнопедагогіки

Народна етнопедагогіка є багатющою невичерпною скарбницею навчально-виховних *засобів*, провідними серед яких є рідна мова, усна народна творчість, національна міфологія і символіка, народне мистецтво, національні традиції, звичаї і обряди, народні ігри, іграшки, ритуали та урочистості, безпосередня особиста праця, природа, коліскова пісня, скоромовки, оповідання, казки, частівки, утішки, забавлянки, закликанки, атмосфера рідної домівки, приклад старших, дитяча самодіяльність, народні афоризми, прислів'я, приказки.

Історія української етнопедагогіки продовжується. Вона є об'єктом численних досліджень та пошуків, її ідеями пройняті сучасні концепції виховання та навчання молоді незалежної України

Підготував студент

11-СП групи

Мельник Микола

